

Lausuntopalvelu.fi

ASIA: LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö esittää virvoitusjuomaverosta annettuun lakiin muutoksia, joiden tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelman tavoitetta terveysverosta. Samalla varmistetaan, että vero täyttää EU-periaatteet valtiontukisääntöjen noudattamisesta. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan arvioidaan, voidaanko kotimaiset marja- ja hedelmämehut rajata pois virvoitusjuomaveron piiristä. Lisäksi esitetään teknisiä muutoksia lain viittauksiin EU:n ja kansallisessa lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten takia.

Nykyisen tullitariffiluokkiin perustuvan veron päälle ehdotetaan lisättäväksi Irlannin virvoitusjuomaveron kaltaista osiota, jonka mukaan vero kasvaa sokeripitoisuuden noustessa, mutta vain silloin, kun juomaan on lisätty sokeria tai sokeripitoisia ainesosia. Vähiten veroa (perusosa) maksettaisiin juomista, joihin ei ole lisätty sokeria tai sokeripitoisia ainesosia lainkaan, kuten makeutusaineilla makeutetut juomat, tuoremehut, sekä vedet. Muutoksina nykyiseen, veron piiristä poistettaisiin kiinteät juoma-ainekset, ja veron piiriin lisättäisiin yli viiden litran vähittäismyyntipakkaukseen pakatut vedet.

Terveysveron toteuttamiseksi virvoitusjuomavero porrastettaisiin nykyisen kahden veroluokan sijaan kuuteen veroluokkaan. Lisättyä sokeria sisältämättömien juomien vero olisi 13 senttiä litralta ja vastaisi nykyistä sokerittomien juomien verotaso. Lisättyä sokeria sisältävien juomien vero olisi 19, 25, 32, 39 ja 46 senttiä litralta. Verotasojen porrastus on mitoitettu siten, että juomien keskimääräinen verotaso säilyisi ennallaan.

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää valtiovarainministeriötä perusteellisesta lakiesityksestä, sekä mahdollisuudesta lausua siitä. Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa siirtymistä kestävään ja terveelliseen ruokajärjestelmään mm. ottamalla käyttöön terveysperusteisia veroja.

Jotta terveysperusteisuus toteutuisi, veron olisi oltava tuntuva ja siten ohjata vähemmän sokeria sisältävien juomien kulutukseen ja valmistukseen. Tällä hetkellä sokerittomien juomien vero on kaksinkertainen sokeripitoisten juomien veroon verrattuna, mutta senteissä tämä tarkoittaa vain vajaan 20 sentin eroa litrassa juomaa. Vaikutusarvioinnista selviää, että virvoitusjuomien kulutus on kasvanut virvoitusjuomaveron kiristyksistä huolimatta ja että nimenomaan sokerittomien juomien kulutus on kasvanut. Sokerittomien juomien kulutuksen kasvu saattaa johtua veron pienuudesta, mutta ei välttämättä, koska vaikka sokerittomien brändilimujen hinnat ovat noin 20 senttiä halvempia, niin on edelleen nähtävissä, että joissain kaupan omissa merkeissä eroa ei ole, tai se on jopa päinvastainen. Tulkitsemme, että ennen kuin vero näkyy merkittävänä kuluttajainnoissa sokerottomien ja sokeroitujen juomien välillä kuluttajainnoissa vaikuttaisi marginaalia vielä olevan. Kokonaisuudessaan virvoitusjuomien käyttö on lisääntynyt, joten nykyiset verot eivät nähtävästi ole mikään kipupiste myöskään kuluttajalle.

Maa- ja metsätalousministeriö kannatti vuoden 2012 makeisveroa, jossa sokeripitoiset ja niukasti suojaravintoaineita sisältäviä elintarvikkeita verotettiin. Vaikka tavoite oli fiskaalinen, vero oli laajempi ja siltä osin terveysperusteisempi kuin nykyinen tai esitetty virvoitusjuomavero. Ministeriö toteaa, että nyt esitetyssä terveysperusteisemmassa virvoitusjuomaverossa verotetaan edelleen vettä, mikä on ravitsemussuositusten sekä kuluttajien ymmärryksen vastaista.

Esitämme harkittavaksi tuntuvaan verotason nostamista sokeripitoisten juomien osalta ja poistettavaksi veden osalta. Silloin ei myöskään yli viiden litran vesipulloja tarvitsisi alkaa verottaa.

Terveysperusteista ei uudessa esityksessä myöskään ole se, että runsaasti sokeria luontaisesti sisältävistä mehuista peritään vain veron perusosan suuruinen vero. Tuoremehut sisältävät kansallisen elintarvikkeiden koostumustietopakkin Finelin mukaan keskimäärin 10 g/100 ml sokeria. Esitämme harkittavaksi, voisiko tämän pitoisuuden ylittävät tuoremehut verottaa perusosaa korkeammalla verolla. Terveysperusteisuuden säilyttämisen lisäksi tämä voisi myös hillitä mahdollista valmistajien kikkailua hedelmätiivisteillä tai –soseilla kyseisessä tuoteryhmässä.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että kotimaisia marjoja ja hedelmiä myydään ja jalostetaan. Esi- tettu porrastus voisi toimia insentiivinä mehujen sokerin korvaamiseksi portaittain makeutusaineilla paremmin kuin nykyinen kaksiportainen vero. Pidämme tärkeänä, että kaikista pienimmät mehuntuottajat saavat jatkossa- kin veroetua *de minimis* säännöstä, jonka mukaan esitettyä valmisteveroa ei kannettaisi alle 70 000 litraa vuo- dessa valmistavilta yrityksiltä.

Veron onnistumista kuvaa parhaiten muutokset virvoitusjuomien kulutuksessa, koska tavoitteena on, että siir- ryttäisiin sokeroimattomiin ja vähäsokerisiin juomiin ja lopulta, että väestötasolla sokerinsaanti juomista laskee. Miehillä sokerinsaanti juomista on korkeampaa kuin naisilla. Oletettavasti nuoret ja erityisesti pojat kuluttavat eniten virvoitusjuomia. Pidämme tärkeänä, että sokeristen ja ylipäänsä makeiden juomien käyttö lapsilla vä- henisi ja kehottaisimme seuraamaan veron vaikutusta juuri nuorten ja lasten osalta tilastoilmaalla kulutusta ja tutkimalla tuotteita laadullisesti sekä seuraamalla tuoteryhmien tuotemuokkauksia.

Nyt esitettävä veromalli saattaa olla nykyistä monimutkaisempi monine sokeripitoisuusluokkineen sekä vero- hallinnolle että toimijoille. On myös odotettavissa paljon kysymyksiä liittyen lisätyn sokerin tulkintaan.

Niin kauan kuin virvoitusjuomien kulutus kasvaa ja sokerittomat juomat maksavat kaupassa melkein yhtä paljon kuin sokeripitoiset juomat, kulutusta ei veroilla ohjata. Siksi maa- ja metsätalousministeriön mielestä on tärkeä, että ero sokerittomien tai lisättyä sokeria sisältämättömien ja sokeripitoisten juomien verossa olisi riittävän suuri. Veron määrää tulisi kasvattaa vähintään sille tasolle, mitä se nykyään on.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan vesi pitäisi poistaa veron piiristä. Pidämme edelleen terveyden kan- nalta jossain määrin perusteltuna verottaa sokerittomia virvoitusjuomia, koska ne altistavat makeiden juomien kulutukseen, ovat haitallisia hampaille ja joidenkin makeutusaineiden saanti voi pahimmassa tapauksessa ku- lutuksen noustessa muodostua korkeaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa ajatusta, että vero nousee sokeripitoisuuden noustessa. Teoriassa veron määrä voitaisiin suhteuttaa suoraan kertoimella juoman sokeripitoisuuteen, ilman porrastusta. Hyväk- symme myös esitetyn porrastusajattelun, mikä saattaa olla nykyjärjestelmässä helpompi toteuttaa, kuitenkin niin, että ero matalimman ja korkeimman sokeriportaan välillä pitäisi olla paljon suurempi. Lisäksi, jos tämä porrastus voitaisiin perustaa kokonaissokeripitoisuuteen, saataisiin edelleen verotuottoa tuoremehuista, jotka sisältävät yleensä paljon sokeria, eikä vaikeisiin lisättyä sokeria koskeviin tulkintoihin tarvitsisi ottaa kantaa.

Kuten aikaisemmin, maito sellaisenaan ja maitoa korvaavat juomat voitaisiin sulkea pois veron piiristä, mahdol- lisesti Irlannin mallin mukaan käyttäen kriteereitä liittyen niiden merkitykseen suomalaisten ravinnonsaannin kannalta.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää seuraavat yksityiskohtaisemmat kommentit:

Esityksen sivulla 10:

Ainesosat on ilmoitettava niiden yksilöllisellä nimellä EU:n elintarviketietolainsäädännön mukaisesti. *Esimerkiksi kaikki sakkaroosiryhmät tulee ilmoittaa ainesosaluettelossa sokereina.*

"Sokeri" on elintarviketietoasetuksen liitteessä VII.B mainittu ryhmänimi, joka kattaa kaikki sakkaroosiryhmät. Ryhmänimien käyttäminen ei kuitenkaan ole pakollista. Kursiivilla merkityn tekstin voisi muotoilla esim. näin:

Ainesosat voi ilmoittaa myös elintarviketietoasetuksen liitteessä VII.B mainituilla ryhmänimillä. Ryhmänimi ”sokeri” kattaa kaikki sakkaroosiryhmät.

Pakkaamattomia elintarvikkeita koskevan tekstin viimeiseen kappaleeseen ehdotetaan selkeyden vuoksi heti perään lisättäväksi seuraava teksti: Tiedot voi antaa myös suullisesti kuluttajan pyynnöstä edellyttäen, että elintarvikkeen luovutuspaikassa selkeästi ja näkyvästi ilmoitetaan, että tieto on saatavissa pyydettyessä [ja tiedot on kirjallisessa (tai elektronisessa) muodossa henkilökunnan ja valvontaviranomaisten saatavilla].

Elintarviketurvallisuusjohtaja

Sebastian Hielm

Elintarvikeylitarkastaja

Anna Lemström